
УДК 159.9

Сергій Миколайович БОРТНИК,

Доктор юридичних наук, доцент,
Проректор Харківського національного
університету внутрішніх справ

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УКРАЇНІ: ЗМІСТ ТА ЗАВДАННЯ

Здійснено аналіз поняття професійної підготовки. Розкрито зміст та основні завдання професійної підготовки поліцейських в Україні.

Ключові слова: Національна поліція, професійна підготовка, поліцейський, завдання

Сучасний період розвитку нашої держави характеризується змінами у різних сферах життя, зокрема, масштабними перетвореннями, які відбуваються в системі Міністерства внутрішніх справ України. Метою реформування системи МВС є виховання «нових» поліцейських, діяльність яких спрямована на посилення захисту прав та свобод українських громадян, викорінення корупції в правоохоронних органах, підвищення авторитету поліцейських та рівня довіри з боку населення, гарантування громадського порядку та безпеки. Саме тому, особлива увага приділяється професійній підготовці поліцейських, як основних суб'єктів реалізації правоохоронної функції в державі.

Як зауважує В. Глуховець, стратегія розвитку органів внутрішніх справ України визначає такі цілі державної політики МВС України: формування МВС як системи самостійних органів виконавчої влади; чіткий розподіл функцій між службами МВС, що виключає їх дублювання, перерозподіл і скорочення кількості персоналу; забезпечення належного фінансування; досягнення гнучкого реагування на виклики у сфері безпеки і правопорядку; відповідність нормативної бази і процедур вимогам закону; забезпечення законності дій персоналу; мінімізація політичного впливу на діяльність персоналу; забезпечення професійного підходу під час стратегічного розвитку; створення цивільної моделі діяльності і стосунків персоналу; зменшення кількості uniformed staff; підвищення самостійності територіальних підрозділів; підвищення ролі місцевих органів влади в діяльності підрозділів МВС; побудова якісної багаторівневої системи звітності й відповідальності перед суспільством; досягнення зрозумілості й передбачуваності діяльності МВС; розроблення політики якості в наданні правоохоронних послуг [1, с. 105].

Важливо також зазначити, що позиції спеціалістів – учених і практиків збігаються в головному: кадровий потенціал правоохоронних органів – це найважливіший компонент ефективної правоохоронної діяльності [2], тому одним з основних питань сьогодення є формування високопрофесійного кадрового корпусу органів внутрішніх справ, здатного якісно виконувати поставлені перед ними завдання, функції та обов'язки, реалізовувати надані права, забезпечення стабільності службово-трудових відносин осіб рядового і начальницького складу та оптимальної збалансованості їх чисельності, раціональне використання коштів державного бюджету, що виділяються на таку підготовку [3, с. 144].

Цілком справедливою є думка В. Посметного, що проблеми професіоналізму, як визначальної категорії професійної підготовки та умов, що його забезпечують, мають велике значення для існування і розвитку суспільства [4, с. 179].

Необхідно також пам'ятати, що саме під час професійної підготовки формуються стосунки особи, мотиви трудової і професійної діяльності, трудові установки, рівень домагання, самооцінка, а також професійно важливі якості особи [5, с. 415].

Для з'ясування сутності та завдань професійної підготовки поліцейських необхідно, перш за все, приділити увагу визначенню поняття «професійна підготовка», що міститься у науково-юридичній літературі та аналізі мети вищезгаданого процесу.

Отже, деякі науковці зауважують, що професійна підготовка виступає засобом соціалізації та гармонізації відносин людини з природо-соціальним світом, опанування сучасної картини світу, розвитку національної самосвідомості людини; створення умов для набуття людиною широкої базової освіти, яка дозволяє швидко адаптуватися у соціумі; професіоналізації, як набуття професійної компетентності фахівця, оволодіння фундаментальними, прикладними знаннями, високою культурою

організації та реалізації професійної діяльності; самореалізації, як набуття людиною вмінь продуктивної життєдіяльності, самоудосконалення [6, с. 284].

Професійну підготовку працівників органів внутрішніх справ визначають як організований безперервний і цілеспрямований процес з оволодіння знаннями, спеціальними вміннями і навичками, необхідними для успішного виконання оперативно-службових завдань [7, ст. 1.3].

Крім того, у більш широкому значенні, деякі науковці розуміють професійну підготовку працівників органів внутрішніх справ як нормативно врегульований, організований, безперервний і цілеспрямований процес оволодіння спеціальними знаннями, вміннями і навичками, необхідними для успішного виконання покладених на осіб рядового та начальницького складу оперативно-службових завдань, функцій та обов'язків, а також реалізації наданих їм прав [3, с. 151].

Не можливо не погодитися з тим, що мета професійної підготовки, зокрема поліцейських, обумовлена потребами сучасної держави та членів її суспільства.

Відтак, на наш погляд, *професійна підготовка поліцейських* – це система організаційних заходів, основною метою якої є формування професійної спрямованості, розвитку поліцейських як професіоналів, підвищення рівня їх професійної правової свідомості та правової культури, отримання ними нових спеціальних знань, навичок, умінь, які дозволять чітко, оперативно, неупереджено виконувати свої професійні обов'язки, відповідно до норм чинного законодавства та професійної етики, ґрунтуючись на потребах суспільства та держави.

Мета обумовлює існування комплексу загальних та окремих завдань професійної підготовки та їх вирішення. Основними завданнями професійної підготовки поліцейських в Україні є :

1) підготовка кваліфікованих фахівців правоохоронної діяльності, здатних на належному рівні забезпечувати охорону громадського порядку, проводити заходи по боротьбі зі злочинністю та захисту законних прав, свобод людини і громадянина, передбачених Конституцією України;

2) вивчення нормативно-правових актів, які регламентують діяльність органів внутрішніх справ та їх практичне застосування при здійсненні оперативно-службової діяльності;

3) набуття працівниками знань і спеціальних навичок, необхідних для успішного виконання оперативно-службових завдань та постійне їх вдосконалення;

4) удосконалення навичок керівного складу органів внутрішніх справ та навчання підлеглих, упровадження в практику оперативно-службової діяльності досягнень науки та техніки, передових форм та методів роботи, основ наукової організації праці;

5) розвиток у працівників органів внутрішніх справ особистих моральних якостей, почуття відповідальності за власні дії, прагнення до

постійного вдосконалення свого професійного та загальнокультурного рівня;

6) навчання працівників органів внутрішніх справ прийомом і способам забезпечення відповідальності за власні дії, прагнення постійного вдосконалення свого професійного та загальнокультурного рівня;

7) навчання працівників органів внутрішніх справ прийомом та способам забезпечення професійної та особистої безпеки при виконанні службових обов'язків, у тому числі в екстремальних умовах;

8) зміцнення зв'язків із населенням, забезпечення працівниками органів внутрішніх справ прав людини та громадянина під час виконання ними службових обов'язків [7, ст. 1.4].

Список бібліографічних посилань

1. Глуховець В.А. Питання мети й завдань державної політики Міністерства внутрішніх справ України в сучасних умовах проведення реформ *Право і суспільство*. -2016. № 6. С. 103-107

2. Даниленко О.Б. Особливості професійної підготовки фахівців правоохоронних органів у навчальних закладах провідних країн НАТО / *Вісник Національної академії Прикордонної служби України*, 2015 http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis-nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vnadped_2015_5_6

3. Кісіль З.Р. Професійна підготовка як різновид удосконалення службової діяльності співробітників органів внутрішніх справ України / *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. - 2013. № 1. С. 142-152

4. Посметний В.В. Поняття, професіоналізму працівників ОВС як визначальної категорії їх професійної підготовки *Форум права*. 2007. - № 2. - С. 179-184.

5. Кримська О.М. Форми забезпечення професійного зростання працівника *Форум права*. 2011. № 3. С. 414-418

6. Андрусь О. Сучасні аспекти професійної підготовки студентів у технічних університетах // *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2011. - № 4 (ч. 1). - С. 283-294

7. Положення професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ затверджене Наказом Міністерства внутрішніх справ від 13.04.2012 року № 318: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0728-12>

The definition of professional training is analyzed. The content and the main tasks of the Ukrainian police professional training are considered in the article.

Key words: *National police, professional training, policeman, tasks.*